

Forsikringsvilkår

av 01.01.2025 for

Traktor og arbeidsmaskin

Innhold

1 HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR	2	8 RETTSHJELP	5
2 HVOR FORSIKRINGEN GJELDER.....	2	9 FØRER- OG PASSASJERULYKKESFORSIKRING	6
3 HVA FORSIKRINGEN KAN OMFATTE	2	10 GODSANSVAR.....	9
4 HVILKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER	3	11 MASKINSKADE.....	9
5 ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER (IDENTIFIKASJON), ENDRING AV RISIKO OG SIKKERHETSFORSKRIFTER.....	3	12 AVBRUDD	9
6 SKADEOPPGJØR.....	4	13 BEGRENSET IDENTIFIKASJON	10
7 EGENANDELER.....	5	14 ANSVAR FOR GODS UNDER LØFT MED KRAN .	10
		15 SNØBRØYTING OG BRUK AV EGEN VINSJ.....	10

Forsikringsavtalen består av:

- Forsikringsbeviset
- Forsikringsvilkårene
- Generelle vilkår
- Lov om forsikringsavtaler (FAL)
- Bilansvarslova (BAL)
- Det øvrige lovverk

Forsikringsbeviset og avtalte særvilkår gjelder foran forsikringsvilkårene. Forsikringsvilkårene gjelder foran generelle vilkår.

Forsikringsbeviset, forsikringsvilkårene, herunder avtalte særvilkår, og generelle vilkår gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

1 Hvem forsikringen gjelder for

FAL § 7-1 er fraveket. I stedet for gjelder følgende regler:

1.1 Forsikringen gjelder for:

- Den som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker).
- Enhver rettmessig bruker/fører av kjøretøyet.
- Panthaver eller annen som har økonomisk interesse i kjøretøyet, men bare når denne har mottatt særskilt bekreftelse fra forsikringsforetaket om dette.

I de tilfeller andre også er omfattet av forsikringen, vil det gå frem av det enkelte vilkårs punkt.

1.2 Eierskifte

Forsikringen opphører ved eierskifte. Forsikringen som var i kraft på overtakelsepunktet gjelder likevel til fordel for ny eier i 14 dager når den nye eiere ikke har tegnet egen forsikring.

1.3 Ikrafttredelse

Forsikringen trer i kraft på avtalt tidspunkt, men tidligst når den er notert av forsikringsforetakets representant. Ved kjøp trer den i kraft tidligst når kjøperen overtar den økonomiske risiko.

2 Hvor forsikringen gjelder

- I Norden. Den lovpliktige ansvarsforsikringen gjelder likevel i EØS-området.

3 Hva forsikringen kan omfatte

Det fremgår av forsikringsbeviset hvilke dekninger som er avtalt og hvilke særvilkår som gjelder.

3.1 Ansvarsforsikring

3.1.1 Ansvarsforsikring etter bilansvarsloven

Dekker ansvar etter bilansvarsloven med ubegrenset beløp for personskade og med inntil kr 100 000 000 ved skade på ting.

Utenfor Norge omfatter forsikringen erstatningsansvar etter skadesteds lovgivning for bilansvar. Innenfor EØS-området dekkes etter norske regler hvis dette gir høyere erstatning.

3.1.2 Annet ansvar (utover Bilansvarslovens bestemmelser)

- Dekker rettslig erstatningsansvar som kjøretøyet kan pådra seg utover bilansvarslovens bestemmelser med

inntil kr 10 000 000, med mindre annet fremgår av forsikringsbeviset.

- Dersom sikredes oppdrag er underlagt Norske Standarder NS 8405 eller tilsvarende, er forsikringssummen 150 G.

3.1.3 Forsikringen omfatter ikke

- Ansvar for skade på gods som fraktes.
- Gods under løft med kran.
- Gods under løft eller transport med truck, hjullaster og liknende maskiner.
- Ansvar overfor egen familie eller innehaver av firma og deres familie. Tilsvarende ovenfor medeiere for skade på ting som eies i fellesskap, disponeres av sikrede eller ovenfor selskap/virksomhet i samme konsern.
- Ansvar for skade på ting (herunder fast eiendom) som tilhører andre, og som sikrede eller noen på dennes vegne har leid, lånt, eller påtatt seg å passe på/forvare, eller har i oppdrag å forarbeide, installere selge, flytte, bearbeide, installere, reparere og tildekke.
- Ansvar for mobilkran med løftekapasitet over 65 t/m.
- Ansvar for personskade som rammer ansatt hos sikrede når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.
- Ansvar for skade på broer, veier, vakter eller annet underlag som følge av overbelastning.
- Ansvar for skade oppstått ved ras, jordforskyvning, setning, dambrudd eller drenering av grunn.
- Ansvar som sikrede pådrar seg ved forurensning jf. forurensningslovens § 6, med mindre skaden har skjedd plutselig og uforutsett. Korrosjon, tæring eller andre gradvise prosesser anses ikke som plutselig og uforutsett.
- Ansvar for skade etter naturmangfoldloven.
- Ansvar for skade forårsaket av støy, larm, støv lukt med mindre årsaken er plutselig og uforutsett.
- Ansvar for skade forårsaket av midlertidige tanker med drivstoff, enten årsaken er forurensning på grunn av lekkasje eller ved at tanken settes i bevegelse og skader person eller ting.

3.2 Skade på eget kjøretøy

Når det er avtalt delkasko eller kasko er følgende omfattet:

- Kjøretøyet, inntil den forsikringssum som er angitt i forsikringsbeviset (førsterisiko).
- Sikkerhetsutstyr, vedlikeholdsutstyr, kjettinger, festemateriell.

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset, omfatter forsikringen også:

- påmontert utskiftbar redskap til traktor og arbeidsmaskin (ekskl. tilhenger og stasjonære enheter) for inntil den forsikringssum som er angitt i forsikringsbeviset (førsterisiko).
- avmontert redskap inntil den forsikringssum som er angitt i forsikringsbeviset (førsterisiko).

3.2.1 Brann- og tyveriforsikring

Brann og tyveri dekker:

- Skade ved brann, lynnedslag og eksplosjon.
- Skade ved tyveri av/fra kjøretøyet, forsøk på tyveri og skadeverk i forbindelse med tyveri.
- Transport etter erstatningsmessig skade. Utgifter dekkes til transport- og/eller midlertidig reparasjon av

skadd kjøretøy, som er nødvendig for flytting til og fra nærmeste verksted som kan utføre reparasjonen.

Skade, inklusiv kortslutning på batterier og elektroniske enheter dekkes ikke med mindre det har vært brann med åpen ild.

Det anses ikke som tyveri hvis den skyldige tilhører sikredes husstand eller er i tjeneste hos sikrede.

3.2.2 Kasko (Annen vognskade)

Kaskoforsikringen dekker:

- Skader nevnt under pkt. 3.2.1.
- Annen skade på kjøretøyet oppstått ved sammenstøt, utforkjøring, velting, skadeverk, feilfylling av drivstoff eller annen tilfeldig, plutselig ytre påvirkning.

3.3 Rettshjelp

Når dekning for ansvar er avtalt omfattes dekning for rettshjelp etter bestemmelsene i pkt. 8.

3.4 Fører- og passasjerulykkesforsikring

Forsikringsvilkårene for fører- og passasjerulykkesforsikring fremgår av pkt. 9.

3.5 Forsikringsattest (Panthaver/utleier i henhold til leasingavtale)

Det er notert i forsikringsforetaket at den forsikrede kjøretøy er solgt på avbetaling, eventuelt pantsatt, eller utleid iht. leasingavtale. Det bekreftes at forsikringen ikke skal utgå uten varsel til den som er notert som panthaver/utleier.

Kontanterstatning skal ikke utbetales uten samtykke fra disse.

4 Hvilke begrensninger som gjelder

Om begrensninger i erstatningsoppgjør, se også pkt. 6 og generelle vilkår.

4.1 Terror

Det er gjort følgende unntak fra bestemmelsen i Generelle vilkår pkt. 1.3 vedrørende terror: Forsikringsforetaket svarer for skade som skyldes tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med terror.

Forsikringsforetaket svarer likevel ikke for tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller som står i sammenheng med terrorhandling som innebærer biologisk, kjemisk, nukleær, radioaktiv eller annen form for forurensning.

4.2 Forsikringen omfatter ikke:

4.2.1 Skade voldt med forsett

Skade som sikrede eller den som er ansvarlig for kjøretøyet har voldt forsettlig.

4.2.2 Grov uaktsomhet

Skade som sikrede eller den som er ansvarlig for kjøretøyet har fremkalt ved grov uaktsomhet.

Det avgjøres under hensyn til skyldgraden og omstendighetene for øvrig om forsikringsforetaket skal erstatte noe og i tilfelle hvor mye.

4.2.3 Beruselse o.l.

Skade som oppstår når kjøretøyet blir kjørt av en person som er påvirket av alkohol eller annet berusende /bedøvende middel, og eieren, sikrede eller den som er ansvarlig for kjøretøyet visste eller burde vite det.

4.2.4 Maskinskade/elektroniske komponenter

Maskinskade (skade på motor og drivverk) eller skade på elektroniske komponenter (datahjerter og andre styrings- eller kontrollinnretninger), med mindre den er oppstått i direkte forbindelse med annen erstatningsmessig skade på kjøretøy, eller dekning for maskinskade er avtalt (se pkt. 11).

4.2.5 Importør, selger og leverandør

Skade som importør, selger eller leverandør er ansvarlig for. Fører sikredes krav ikke frem, og skaden ellers er erstatningsmessig, dekker forsikringsforetaket likevel skaden og trer inn i kravet.

4.2.6 Verdiforringelse

Verdiforringelse.

4.2.7 Utgifter til foreløpig reparasjon m.m.

Uten særskilt avtale dekker ikke forsikringsforetaket utgifter til foreløpig reparasjon, overtidsbetaling, forbedringer og forandringer i forbindelse med reparasjon.

4.2.8 Tapt inntekt

Tapt inntekt som følge av at kjøretøyet ikke kan brukes.

4.2.9 Godsansvar

Ansvar som sikrede eller den som er ansvarlig for kjøretøyet påtar seg for skade på gods som blir ført med kjøretøyet utover bestemmelsene i BAL med mindre det fremgår av forsikringsbeviset (godsansvarsforsikring).

4.2.10 Skade under arbeid på flåte, rigg eller skip

Skade på kjøretøyet under arbeid på flåte, rigg eller skip.

4.2.11 Frakt av farlig gods (ADR)

Skader som følge av at kjøretøyet er benyttet til transport av farlig gods (ADR).

4.2.12 Kjøring på flyplass

Skader ved kjøring på lukket flyplassområde (flyside).

5 Andre personers handlinger og unnlatelser (identifikasjon), endring av risiko og sikkerhetsforskrifter

5.1 Andre personers handlinger og unnlatelser med virkning for sikrede

Handlinger og unnlatelser fra den som med sikredes eller eierens samtykke er ansvarlig for kjøretøyet, får samme virkning for sikredes rettigheter som om handlingen eller unnlatelsen var foretatt av sikrede selv. Jf. FAL § 4-11 2 bokstav a.

5.2 Ansvarsbegrensning ved endring av risiko

5.2.1 Endring av risiko

Forsikringstakeren plikter straks å underrette forsikringsforetaket hvis det skjer endringer i den risikoen som er angitt i forsikringsbeviset, jf. FAL §4-7.

Følgene av å unnlate å gi forsikringsforetaket beskjed om endringer av risikoen som betinger høyere premie enn den som er betalt, er:

- Ved skade på kjøretøyet begrenses forsikringsforetakets ansvar til det prosentvise forholdet mellom den premie som er betalt og den som skulle vært betalt.
- Ved ansvarsskade har forsikringsforetaket tilsvarende regressrett overfor forsikringstakeren.

Hvilke tilfeller pkt. 5.2.1 omfatter:

- **Bruksendring**
Anvendelse av kjøretøyet som strider mot forutsetninger gitt i forsikringsbeviset
- **Premiereduserende tiltak**
Endring av avtalte forutsetninger for reduksjon av forsikringspremien. Hvilke forutsetninger som er avtalt, vil fremgå av forsikringsbeviset.

5.2.2 Bortfall av ansvar

Ved følgende endring av risiko tar forsikringsforetaket forbehold om å være helt fri for ansvar, jf. FAL §4-6.

Hvilke tilfeller pkt. 5.2.2 omfatter:

- **Utleie**
Skade som oppstår under utleie av kjøretøyet, hvis ikke annet er avtalt og fremgår av forsikringsbeviset.
- **Snøbrøyting og bruk av egen vinsj**
Skade som følge av bruk av kjøretøyet til snøbrøyting eller ved bruk av egen vinsj, hvis ikke annet er avtalt og fremgår av forsikringsbeviset.
- **Mobilkran og løftekapasitet**
Skade som følge av bruk av mobilkran med løftekapasitet over 65 t/m (tonnmeter).

5.3 Sikkerhetsforskrifter

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver tid overholdes. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene eller påse at de blir overholdt, kan forsikringsforetakets ansvar settes ned eller falle helt bort (jf. FAL § 4-8).

1. Fører skal ha gyldig førerkort skal ha de førerkort, kjøresedler, bevis og sertifikater myndighetene krever for den klasse og brukstype kjøretøyet tilhører.
2. Ved kjøring på islagt vann, skal forsikringstaker eller den som er ansvarlig for kjøretøyet, forvise seg om at dette kan skje uten fare for at isen svikter.
3. Forskrifter/instrukser om bruk av maskin/-redskap fastsatt av produsent, leverandør eller offentlig myndighet, skal overholdes. Ved skade på hydrauliske systemer skal olje- og filterskiftintervall dokumenteres. Hvis dokumentasjon mangler, anses sikkerhetsforskriften for overtrådt.
4. Kjøretøy som brukes på steder hvor det er lett antenkelig materiale som søppelfyllinger, sagbruk, torvproduksjon eller lignende, skal plasseres på sted hvor det er underlag av sand, grus eller stein når den ikke er i bruk.
5. Last skal sikres slik at den ikke kan forskyve seg, falle av eller rase ut.
6. Før grave- og pølningsarbeider igangsettes skal det innhentes tillatelse fra ansvarlige offentlige myndigheter. Nedgravde vann- og kloakkrør, telefon- og telegrafkabler samt elektriske ledninger skal avmerkes på en slik måte at skade på disse unngås.
7. Ved graving må Arbeidstilsynets bestemmelser om graving og avstiving av grøfter følges.

8. Kjøretøyet skal vedlikeholdes iht. fabrikantens/leverandørens anbefalinger, og slik at kravene i kjøretøysforskriftene.
9. Kjøretøyet skal være påfylt frosthindrende middel tilpasset de klimatiske forhold.
10. Kjøretøyet skal ha daglig kontroll av spesielt utsatte elektriske kabler. Det skal også kontrolleres at det ikke er oppstått oljelekkasje eller andre forhold som kan medføre fare for skade.
11. Kjøretøyet må være låst og forsvarlig sikret når det er parkert eller forlatt. Nøkler skal ikke oppbevares i eller ved kjøretøyet og utilgjengelig for uvedkommende.
12. Deler av kjøretøyet som er midlertidig avmontert skal oppbevares innelåst i bygning/rom i bygning eller låst fast til bygning. Garasje/rom med felles adgang anses ikke som avlåst sted.
13. Tilleggsutstyr og tilbehør skal være montert til kjøretøyet slik at det ikke kan fjernes uten bruk av verktøy eller nøkkel. Nøkkel skal oppbevares på en betryggende måte, adskilt fra kjøretøyet.
14. Avmontert redskap skal sikres med påmontert skuffe eller utvendig montert hengelåsbeslag, FG-godkjenning klasse 3.

6 Skadeoppgjør

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder følgende regler:

6.1 Erstatning

- FAL § 6-1 er fraveket.
- Erstatningen utbetales når forsikringsforetaket har hatt rimelig tid til å klarlegge ansvarsforholdet og beregne erstatningen.
- Forsikringsforetaket plikter ikke å gjøre opp før eventuelle offentlige undersøkelser er avsluttet.

6.2 Skademelding

- Skade skal meldes til forsikringsforetaket uten ugrunnet opphold.
- Skademeldingen skal inneholde sikredes fødselsnummer (11 siffer) eller organisasjonsnummer.
- Dokumentasjon for skade og tap skal fremlegges dersom forsikringsforetaket ber om det.
- Personskader, brann, tyveri og skadeverk skal meldes til politiet. Forsikringsforetaket kan også kreve at andre skader meldes til politiet.

6.3 Forsikringsverdi/forsikringssum

6.3.1 Kjøretøy uten angitt forsikringssum

- Forsikringsverdien beregnes etter hva det på skadedagen vil koste forsikringsforetaket å skaffe og omregistrere tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende kjøretøy av samme merke, modell, type, årgang, utstyr og tilstand.

6.3.2 Kjøretøy med angitt forsikringssum

- Forsikringsverdien vurderes tilsvarende pkt. 6.3.1, men erstatningen er begrenset til angitt

forsikringssum. Dette gjelder for reparasjon, totalskade eller forsvunnet kjøretøy.

- Det er forsikringstakers ansvar å sørge for at forsikringssummen er korrekt.

6.3.3 Forsikringsverdi for ettermontert elektronisk ekstrautstyr

- Forsikringsverdien settes til hva det på skadedagen ville kostet forsikringsforetaket å anskaffe tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende utstyr.
- Etter ett år fra tingen ble kjøpt som ny, reduseres forsikringsverdien med 10 % pr. år for hvert påbegynt år, maksimum 50 %.

6.4 Oppgjørsregler ved reparasjon

- Reparasjon kan kun påbegynnes med forsikringsforetakets samtykke.
- Forsikringsforetaket avgjør hvilket verksted og om reparasjon skal foretas.
- Dersom reparasjon av de enkelte deler etter forsikringsforetakets vurdering vil være teknisk eller økonomisk ulønnsomt, skiftes delene ut med likeverdige deler.
- Innebærer reparasjonen en forbedring, gjøres det fradrag tilsvarende verdien av forbedringen.
- Er det ikke tilgjengelige deler i markedet som kan skaffes, skjer oppgjøret i form av kontantoppgjør. Prisene på delene settes til hva som var siste kjente pris på delen..
- Velges kontanterstatning, utbetales erstatningen på grunnlag av takst. Arbeidskostnadene erstattes med 50 %.
- Merverdiavgift og andre avgifter erstattes bare når dette er betalt.
- Merkostnader til overtidsbetaling, flyfrakt og foreløpig reparasjon dekkes ikke.

6.5 Oppgjørsregler ved totalskade

- Forsikringsforetaket avgjør om det er økonomisk forsvarlig å reparere.
- Er kjøretøyet tapt, dekkes kostnadene ved å gjennanskaffe kjøretøy i samme stand og av samme fabrikat, modell, type og årgang.
- Skadet eller tapt kjøretøy overtas av forsikringsforetaket.

6.6 Skjønn

Ved skade på kjøretøy skal verdifastsettelse og/eller skadeansettelse avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller forsikringsforetaket krever det. Se regler i Generelle vilkår, pkt. 3. Skjønnen kan ikke med bindende virkning for partene ta stilling til skadeårsak og andre faktiske forhold som er avgjørende for forsikringsforetakets ansvar.

6.7 Ting som kommer til rette

Kommer kjøretøyet til rette etter at erstatning er betalt, har sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Sikrede må, dersom han/hun ønsker å beholde kjøretøyet, gi skriftlig beskjed om dette innen 21 dager etter at forsikringsforetaket har avsendt beskjed om at kjøretøyet er kommet til rette. Innen samme frist må erstatningen være tilbakebetalt. I motsatt fall tilfaller tingen forsikringsforetaket.

6.8 Regress

Har forsikringsforetaket foretatt utbetaling for dekning av skade som forsikringsforetaket etter forsikringsvilkårene, bilansvarsloven eller trafikktrygdeklæring ikke svarer for eller hvis premien ikke var betalt, plikter sikrede eller den ansvarlige å betale beløpet tilbake til forsikringsforetaket. Det samme gjelder

i den utstrekning sikrede har gitt uriktige opplysninger om kjøretøyets tilstand i forbindelse med skade.

7 Egenandeler

I erstatningsoppgjøret fratrekkes den egenandel som fremkommer i forsikringsbeviset og av punktene nedenfor.

Skal erstatningen avkortes/settes ned, gjøres dette før egenandelen er fratrasket.

Utbetaler forsikringsforetaket ved samme skadetilfelle erstatning til sikrede i henhold til flere forsikringsavtaler, trekkes bare en egenandel – den største. Det samme gjelder også hvis skadetilfellet fører til fradrag av flere egenandeler etter disse vilkår.

7.1 Ansvarsskade

- Fremgår av forsikringsbeviset
- Ved annen ansvarsskade enn etter Bilansvarslova er egenandelen Kr 10 000.

7.2 Rettshjelp

- Fremgår av forsikringsbeviset.

Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

7.3 Brann- og tyveriskade

- Fremgår av forsikringsbeviset.

7.4 Kasko (Annen vognskade)

- Fremgår av forsikringsbeviset.

8 Rettshjelp

8.1 Utgifter forsikringsforetaket dekker

8.1.1 I hvilken egenskap sikrede er dekket

Forsikringsforetaket dekker rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av eier, rettmessig bruker eller fører av det forsikrede kjøretøy.

Rettshjelputgifter for juridiske personer som selskap, dødsbo, borettslag, andelslag, stiftelse o.l., dekkes ikke - herunder tvist hvor nevnte juridiske personer representerer sikrede.

8.1.2 Utgifter til rettsbehandling

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare når utgiftene på forhånd er godkjent av forsikringsforetaket. Utgifter til vitner dekkes bare ved hovedforhandling og bevisopptak.

Idømte saksomkostninger dekkes ikke. Rettsgebyr i ankeinstans dekkes heller ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler.

Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel dekkes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

Utgifter til rettsmegling, inkludert forberedelser til slik megling, dekkes med inntil kr 10 000.

Utgifter til tvist som løses ved voldgift dekkes ikke.

8.1.3 Saksomkostninger ved forlik

Inngås forlik ved at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge, eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra forsikringsforetaket

hvis det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine omkostninger. Uten slik godkjenning fra forsikringsforetaket, går tilkjente saksomkostninger i dommen til fradrag i erstatningen.

8.1.4 Hvilke domstoler tvisten må høre inn under

Twisten må høre inn under de alminnelige domstoler (jf. domstoloven § 1) og ha oppstått mens forsikringen var i kraft. Dersom saken føres for særdomstoler (jf. domstoloven § 2), men kunne vært ført for de alminnelige domstoler, dekkes likevel rettshjelpavgifter.

8.1.5 Tvist etter at kjøretøyet er solgt

Dersom det forsikrede kjøretøy er solgt, og forsikringen opphørte i forbindelse med salget, dekkes likevel tvist hvor sikrede er part i egenskap av tidligere eier.

8.2 Utgifter forsikringsforetaket ikke dekker

Forsikringsforetaket dekker ikke utgifter:

1. Ved tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv.
2. Ved tvist som har sitt utspring i yrkesskade eller yrkessykdom.
3. Ved tvist som har sammenheng med separasjon, skilsmisse, arv, krav om omstøtelse av gave, bodeling og oppløsning av det økonomiske fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstandsfellesskap, samt skiftesaker.
4. Ved tvist som alene hører inn under namsmyndighetene.
5. Ved tvist som gjelder vekselsak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandling dersom sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.
6. Ved tvist som gjelder, eller som har sitt utspring i, straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav i slike saker når sikrede er mistenkt, siktet eller saksøkt, samt sak om erstatningsplikt etter skadeserstatningsloven § 3-3 (visse personlige krenkelser), straffeloven §229 (legemsbeskadigelse), skadeerstatningsloven § 3-5 (oppreisning) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred).
7. Ved tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen, unntatt fra dekning.
8. Ved tvist om advokatsalær eller utgifter til sakkyndige.
9. Ved tvist i saker om personskader etter bilansvarslova, før det fra kjøretøyets trafikkforsikringsselskap foreligger avslag om å dekke sikredes nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand før saksanlegg.
10. Som er pådratt før tvist er oppstått.
11. Ved tvist dersom tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden.
12. Ved tvist med forsikringsforetaket som følge av det er gitt avslag på rettshjelpsdekning.

8.3 Forsikringssum

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til kr 100 000 (om ikke annet fremkommer av forsikringsbeviset) selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpsforsikring i forskjellige selskaper, eller om den/de sikrede har rettshjelpsdekning under flere forsikringer i ett eller

flere selskap. Uforsikrede parter holdes utenfor ved erstatningsberegningen.

Forsikringsforetakets ansvar er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av forsikringsforetaket på forhånd.

8.4 Skadeoppgjør

1. Vil sikrede søke erstatning under rettshjelpsforsikringen må forsikringsforetaket underrettes snarest mulig og senest ett år etter at advokat ble engasjert. Underretningen skal skje skriftlig. Dersom advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandling, regnes fristen for melding til forsikringsforetaket fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet.
2. Sikrede velger selv en advokat som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.
3. Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp mest mulig, og bærer selv omkostninger forårsaket uten rimelig grunn. Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan forsikringsforetaket kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.
4. Forsikringsforetaket kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen. Sikrede skal informere forsikringsforetaket om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.
5. Ved krav om oppgjør har forsikringsforetaket den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Medgått tid skal spesifiseres. Før endelig oppgjør foretas, skal forsikringsforetaket ha dokumentasjon på at egenandel er betalt.

Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening.

9 Fører- og passasjerulykkesforsikring

9.1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for rettmessig fører og dennes passasjerer i det tillatte antall som fremgår av kjøretøyets vognkort. Haikere eller personer som er med kjøretøyet som betalende passasjerer, er ikke omfattet av forsikringen.

9.2 Definisjoner

- Barn – med barn menes egne barn, adoptivbarn samt ektefelle/samboers særkullsbarn som har samme adresse som medlemmet i folkeregisteret
- Ektefelle – den person du lovformelig er gift med. En person regnes ikke lenger som ektefelle når det er gitt bevilling til, eller det er avsagt dom for, separasjon eller skilsmisse. Dette gjelder selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig. Likestilt med ektefelle regnes registrert partner, jfr. lov om ekteskap av 4 juli 1991.
- Kunden – den som inngår en forsikringsavtale med oss. Som kunde regnes også den som erverver eiendomsretten til forsikringen.
- Den som er forsikret – den persons liv og helse som forsikringen knytter seg til.
- Ulykkeskade – med ulykkeskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig og uforutsett ytre fysisk hendelse, som inntreffer i forsikringstiden.

9.3 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter:

- Erstatning ved død med kr 100 000. Erstatning er begrenset til kr 30 000 hvis forsikrede ved død verken hadde ektefelle eller barn under 20 år. Se også pkt. 9.6.6
- Erstatning ved 100% varig medisinsk invaliditet med kr 200 000, ved delvis invaliditet en tilsvarende mindre del av beløpet. Se også pkt. 9.6.6 og 9.6.7.

Samlet erstatning ved ett og samme skadetilfelle, er begrenset til kr 1 000 000. Overskrides denne forsikringssum av summen av de individuelle krav, fordeles beløpet mellom de skadde med hver enkelt sin prosentandel av den totale skade.

9.4 Hvilke skader som erstattes

Forsikringen omfatter ulykesskade som rammer fører eller passasjer som befinner seg i eller på kjøretøyet. Dersom kjøretøyet er den direkte årsak til skaden, svarer forsikringsforetaket også for ulykesskade som rammer fører eller passasjer som befinner seg utenfor denne.

9.5 Forsikringen omfatter ikke

9.5.1 Psykiske lidelser, atferdsforstyrrelser, lærevansker og lignende

Forsikringen gir ikke rett til utbetaling for psykiske lidelser, atferdsforstyrrelser, lærevansker o.l. som omfattes av diagnosekodene fra og med F00 til og med F99 i henhold til ICD-10 (Den internasjonale statistiske klassifikasjonen av sykdommer og beslektede helseproblem, 10. revisjon med senere endringer, fastsatt av Verdens Helseorganisasjon) og følger av slike.

9.5.2 Sykdom, smitte og andre særlige tilstander

Forsikringen gjelder ikke:

- a) Ulykesskade som skyldes sykdom, sykelig tilstand eller anlegg, f.eks. skader som oppstår som følge av besvimelse, epileptisk anfall, hjerneslag eller annen sykelig tilstand.
- b) For følgende sykdommer eller sykelige tilstander, selv om en ulykkeshendelse kan påvises som årsak:
 - slagtilfelle
 - Hjerterinfarkt
 - Kreft
 - smertetilstander i nakke og rygg, med mindre smertene har oppstått som følge av billediagnostikk påvisbart brudd i nakke- eller ryggstølen, og bruddet skyldes en ulykesskade
 - nevroser
 - ME og andre tretthetssymptomer
 - infeksjonssykdommer med mindre infeksjonen har kommet gjennom en ulykkeshendelse. Stikk og bitt av insekt regnes ikke som en ulykkeshendelse

9.5.3 Forgiftning

Vi svarer ikke for skade oppstått ved forgiftning gjennom mat, drikke eller nytelsesmidler.

9.5.4 Slagsmål og forbrytelse

Vi svarer ikke for skade oppstått i slagsmål, ved utførelse eller medvirkning til en forbrytelse, eller ved motstand mot pågrepelse. Vi erstatter heller ikke skade som skyldes at du utsettes for gjengjeldelseshandlinger knyttet til deltakelse i slike handlinger.

9.5.5 Selvmord

Vi svarer ikke for selvmord eller forsøk på selvmord med mindre kravstilleren kan sannsynliggjøre at dette skyldes en akutt sinnssvinn som skyldes en ytre årsak og ikke en sinnsslidelse.

9.5.6 Grov uaktsom fremkalling av forsikringstilfellet

Har du grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet, eller økt skadens omfang, kan vårt ansvar settes ned eller falle bort. Det samme gjelder dersom du grovt uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet gjennom overtredelse av en sikkerhetsforskrift. Vi er likevel ansvarlig hvis den som er forsikret på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.

9.5.7 Forsettlig fremkalling av forsikringstilfellet

Har du forsettlig fremkalt forsikringstilfellet, er vi ikke ansvarlig. Vi er likevel ansvarlig hvis den som er forsikret på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.

9.5.8 Kosmetisk skade og tannskade

Skade som utelukkende virker vansirende og gir en invaliditetsgrad på mindre enn 15 %, samt tannskader, gir ikke rett til invaliditetserstatning.

9.5.9 Lys og temperatur

Vi svarer ikke for skade som skyldes påvirkning av lys eller temperatur med mindre du var utsatt for påvirkningen og følge av en ulykesskade som vi svarer for. Vi dekker også slik påvirkning når årsaken er en nødsituasjon du ufrivillig har kommet opp i.

9.6 Skadeoppgjør

9.6.1 Melding om skade

Når et ulykkestilfelle har inntruffet må melding sendes oss omgående.

9.6.2 Opplysningsplikt og dokumentasjon

Ved krav om erstatning skal du gi oss de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for deg, og som vi trenger for å kunne ta stilling til kravet og utbetale erstatning.

Dersom du ved skadeoppgjøret gir uriktige eller ufullstendige opplysninger, kan du miste ethvert erstatningskrav mot oss både under denne og andre forsikringsavtaler.

9.6.3 Lege- og spesialisterklæring

Både du og vi har rett til å innhente lege- og spesialisterklæringer som har betydning for fastsettelsen av grunnlaget for erstatningsberegningen. Dersom vi finner det nødvendig å innhente legeerklæring fra en ny sakkyndig, skal dette begrunnes skriftlig.

Hvis du befinner deg utenfor Norge kan vi kreve at du fremstiller deg for lege i Norge for vurdering av om vilkårene for erstatning foreligger. Vi betaler legens honorar, men ikke reiseutgifter til/fra Norge.

9.6.4 Samvirkende årsaker

Erstatningen reduseres forholdsmessig hvis andre forhold, sammen med ulykesskaden, har medvirket til det forhold som gir rett til utbetaling under forsikringen.

9.6.5 Hvem utbetales erstatningen til

Invaliditetserstatning tilfaller den som er forsikret.

Behandlingsutgifter tilfaller den som er forsikret eller kunden, avhengig av hvem som er ansvarlig for utlegget.

Ved privat ulykkesforsikring følger bestemmelsene i forsikringsavtaleloven kapittel 15. Følgende hovedregler gjelder:

- Forsikringsutbetaling tilfaller kunden
- Er kunden og den som er forsikret samme person, tilfaller forsikringsutbetalingen avdødes ektefelle. Har ikke avdøde slike, eller er de ikke lenger i live, tilfaller utbetalingen avdødes arvinger etter lov eller testament i henhold til arvelovens bestemmelser.

9.6.6 Når og hvordan erstatningen beregnes

Dødsfall

Dødsfallserstatningen kommer til utbetaling når dødsfallet har inntruffet, vi har mottatt kravet med nødvendig dokumentasjon og har hatt rimelig tid til å kartlegge ansvarsforholdet og beregne vårt endelige ansvar.

Medfører ulykkeskaden at den som er forsikret dør innen ett år etter skadedato, betales dødsfallserstatning. Eventuell invaliditetserstatning som måtte være forskuddsbetalt for samme skade, kommer til fradrag.

Dør den som er forsikret av annen årsak innen ett år etter at ulykkeskaden inntraff, betales verken dødsfall- eller invaliditetserstatning.

Dør den som er forsikret senere enn ett år etter at ulykkeskaden inntraff, betales ikke dødsfallserstatning, men invaliditetserstatning etter den invaliditetsgrad som ulykkeskaden ville medført.

Livsvarig medisinsk invaliditet

Med medisinsk invaliditet menes den fysiske, varige funksjonsnedsettelsen som en bestemt skade erfaringsmessig forårsaker.

Invaliditetserstatning utbetales når forsikringstilfellet har inntruffet, vi har mottatt kravet med nødvendig dokumentasjon, og har hatt rimelig tid til å kartlegge ansvarsforholdet og beregne vårt endelige ansvar.

Erstatningen fastsettes på grunnlag av den invaliditetsgraden som ulykkeskaden representerer, og avtalt forsikringssum.

Medfører ulykkeskaden flere skadefølger, fastsettes invaliditetsgraden ut fra en samlet vurdering på samme måte som for yrkesskade (kalt reduksjonsmetoden). Dersom ulykkeskaden øker en tidligere funksjonsnedsettelse gjøres fradrag i medisinsk invaliditet tilsvarende tidligere funksjonsnedsettelse. Når andre forhold medvirker til at den medisinske invaliditetsgraden blir høyere enn det skaden alene tilsier, ytes forholdsmessig erstatning, se pkt. 8.4.

Kan det antas at tilstanden vil bli bedret ved operasjon eller annen behandling, og du uten rimelig grunn vegrer deg for å underkaste deg behandling, skal det likevel ved fastsettelse av den endelige invaliditetsgrad tas hensyn til den mulighet for bedring som slik behandling ville ha medført.

Den medisinske invaliditetsgraden fastsettes på grunnlag av invaliditetstabellene gitt av Sosialdepartementet i forskrift av 21.04.97, del II og III.

Det skal ikke tas hensyn til yrke, nedsatt evne til inntektsgivende arbeid (uføregrad), fritidsinteresser og lignende.

9.6.7 Invaliditetstabell

Med medisinsk invaliditet menes den fysiske varige funksjonsnedsettelsen som en bestemt skade erfaringsvis forårsaker. Den medisinske invaliditetsgraden fastsettes på grunnlag av Sosialdepartementets invaliditetstabell i forskrift av 21.4.1997 – Forskrift om menerstatning ved yrkesskade – del II og III. Invaliditetsgraden fastsettes rent tabellarisk. Ved redusert syn, fastsettes invaliditetsgraden skjønnsmessig på grunnlag av synsevnen med korrigerende glass. Ved redusert hørsel

fastsettes invaliditetsgraden skjønnsmessig på grunnlag av høreevnen med bruk av høreapparat.

I tilfelle av invaliditet som ikke reguleres av invaliditetstabellen skal invaliditetsgraden fastsettes skjønnsmessig. Ved invaliditet i de organer eller lemmer som er nevnt i tabellen, danner tabellens satser under enhver omstendighet grensen for forsikringsforetakets erstatningsplikt.

9.6.8 Reduksjonsmetoden

Dersom et ulykkestilfelle fører til at du får flere skader, fastsettes den medisinske invaliditetsgraden ut fra en samlet vurdering (kalt reduksjonsmetoden).

Tap av eller skade på lem eller organ som var fullstendig ubrukbart før ulykkeskaden inntraff, gir ikke rett til erstatning for invaliditet. Var et lem eller organ tidligere delvis tapt eller ubrukbart, gjøres det tilsvarende fradrag når invaliditetsgraden skal bestemmes.

9.6.9 Omfattende personskade

Erstatning for én og samme skade kan ikke overstige 100 %, selv om flere lemmer eller organer er skadd.

9.7 Opplysningsplikt og svik

Kunden og den som er forsikret skal gi riktige og fullstendige svar på våre spørsmål. De skal også av eget tiltak gi opplysninger om særlige forhold som de må forstå er av vesentlig betydning for vår vurdering av risikoen. Forsømmes opplysningsplikten, og det ikke bare er lite å legge vedkommende til last, kan vårt ansvar settes ned eller falle bort. Dessuten kan vi si opp forsikringen, se generelle vilkår pkt. 5 og 7.

9.8 Foreldelse

Krav på forsikringssum foreldes etter 3 år, og senest etter 10 år. Krav som er meldt oss før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes tidligst 6 måneder etter du har fått særskilt melding om at foreldelse vil bli påberopt. Foreldelsesfristen forlenges ikke dersom det har gått mer enn 10 år fra kravet ble meldt til forsikringsforetaket.

Tilleggsdekninger for organisasjons- og bedriftsforsikringer

Bare de tilleggsdekninger som er angitt i forsikringsbeviset gjelder for forsikringen.

10 Godsansvar

10.1 Hva forsikringen omfatter

Rettslige ansvar som kjøretøyeier eller fraktfører for skade på gods oppstått under lasting av kjøretøyet, videre under kjøring til avlastingsstedet og lossing, og følgene av forsinket levering.

10.2 Forsikringssum

Erstatningen begrenses til de summer som fremgår av vegfraktloven.

10.3 Forsikringen omfatter ikke

- Utvidet forsikringssum eller særlig utleveringsinteresse jf Vegfraktloven.
- Skade på flyttegods.
- Skade på verdigjenstander som edelmetaller, edelstener, perler, smykker, kunst eller gjenstander med samleverdi.
- Gods som går tapt, med mindre tapet har oppstått i forbindelse med skade på kjøretøyet eller sikrede kan godtgjøre at tapet skyldes tyveri, jf. Straffeloven.
- Skade på levende dyr og fisk og klipp-, salt- og tørrfisk.
- Skade på gods ved termotransport.
- Skade på glass, stentøy, herunder bygningsglass og sanitærporselen.
- Skade på transportert bil, båt og arbeidsmaskin
- Tap som følge av manko.
- Skatter og avgifter på alkohol og tobakk.
- Tap som følge av erstatningsplikt i forbindelse med lagring av varen hos sikrede for bearbeiding, installasjon og liknende.
- Rentetap, tap av marked, innteksttap eller andre indirekte tap.

Ansvar for gods som transporteres på tilhenger er kun omfattet når transporten foregår med en trekkvogn som har godsansvarsforsikring i Forsikringsforetaket.

10.4 Egenandel

- Fremgår av forsikringsbeviset

10.5 Sikkerhetsforskrifter

Følgene av ikke å overholde denne sikkerhetsforskrift fremgår av vilkårets pkt. 5.3.

- Fraktføreren har plikt til å undersøke at godset som skal befraktes er ubeskadiget og til stede, jf Vegfraktloven.
- Når kjøretøyet benyttes til transport av gods som krever spesielle temperaturforhold, skal kjøretøyet være utstyrt med relevant kjøle-/varmeaggregat og temperaturskriver som er i funksjon.

11 Maskinskade

11.1 Forsikringen omfatter:

Traktor/Arbeidsmaskin inntil 15 år gammel, regnet fra dato for førstegangsregistrering eller kjøpstidspunkt som ny.

Forsikringen omfatter kostnader til reparasjon av plutselig og uforutsett mekanisk eller elektronisk skade på:

- motor
- girkasse, til og med kraftuttak
- drivverk
- styreenhet

og som hindrer fremdrift, eller bruk.

11.2 Forsikringen omfatter ikke:

- skade som skyldes gradvis slitasje, korrosjon eller annen form for tæring.
- skade som fabrikant, importør, leverandør/reparatør er ansvarlig for i henhold til avgitt garanti eller på annet rettsgrunnlag. Fører ikke garantikravet frem, og skaden ellers er dekningsmessig, dekker forsikringsforetaket likevel skaden og trer inn i kravet.
- skade som skyldes at kjølevannet fryser, overbelastning eller slitasje på kjøretøyet. skade som er dekket under kaskodekningen.
- skade på brøyte-/freseutstyr med tilbehør, eller kraftoverføring mellom arbeidsmaskinens motor og hjul, ved brøyting eller fresing.
- skade på batterier.
- skade som skyldes overbelastning.

11.3 Egenandel

Ut fra driftstimer/aldre trekkes følgende fra reparasjonskostnaden:

- Inntil 1000 timer/1 år trekkes egenandel.
- Inntil 2000 timer/2 år trekkes 10 %, minimum egenandel.
- Inntil 3000 timer/3 år trekkes 20 %, minimum egenandel.
- Inntil 4000 timer/4 år trekkes 30 %, minimum egenandel.
- Inntil 5000 timer/5 år trekkes 40%, minimum egenandel.
- Inntil 6000 timer/6 år trekkes 50%, minimum egenandel.
- Inntil 7000 timer/7-9 år trekkes 60%, minimum egenandel.
- Over 7000 timer/10-15 år trekkes 70%, minimum egenandel.
- Ved passerte 15 år opphører dekningen.

Alder bestemmer fradraget når timeteller ikke er montert eller er ute av funksjon på skadetidspunktet,

Egenandel er kr 12 000. For gressklipper og andre arbeidsmaskiner med totalvekt under 1 000 kg er egenandelen kr 8 000.

12 Avbrudd

12.1 forsikringen omfatter

Erstatning for driftstap som følge av erstatningsmessig skade på kjøretøyet etter vilkårets pkt. 3.2.1 (Delkasko), 3.2.2 (Kasko) eller pkt. 11 (Maskinskade, dersom dette er avtalt).

12.2 Avbruddstid ved reparasjon

Det dekkes avtalt beløp i inntil 40 dager, men begrenset til normal reparasjonstid, inklusiv eventuell ventetid.

12.3 Avbruddstid ved kondemnasjon

Det dekkes avtalt beløp i inntil 40 dager, regnet fra den dagen skaden er meldt forsikringsforetaket og den tiden det tar å skaffe tilsvarende kjøretøy. Avbruddstiden er likevel begrenset til 15 dager fra forsikringsforetaket har gitt beskjed om at kjøretøyet kondemneres.

12.4 Avbruddstid ved tyveri

Det dekkes avtalt beløp i inntil 40 dager dersom kjøretøyet ikke kommer til rette etter tyveri. Antall dager regnes som den tiden kjøretøyet er unndratt sikredes disposisjon medregnet normal reparasjonstid.

12.5 Karenstid

5 arbeidsdager.

12.6 Regress

Forsikringsforetaket trer inn i sikredes eventuelle erstatningskrav mot tredjeperson.

12.7 Begrensninger

Forsikringen dekker ikke følgene av streik, lockout o.l.

13 Begrenset identifikasjon

Forsikringen gjelder kun for registrerte næringsdrivende.

Erstatning ytes til sikrede selv om ansvarlig bruker av kjøretøyet har voldt skade under forhold som nevnt i pkt. 4.2.1, 4.2.2 og 4.2.3.

Dette gjelder likevel ikke hvis:

- Ansvarlig bruker har 10 % eierinteresse i forsikringsforetaket eller virksomheten.
- Ansvarlig bruker er styremedlem, og er tildelt firmabil i kraft av sitt styreverv i virksomheten.
- Ansvarlig bruker er daglig leder i virksomheten. Denne bestemmelsen begrenser ikke forsikringsforetaket sin rett til å kreve regress av den ansvarlige bruker

14 Ansvar for gods under løft med kran

14.2 Hva som er forsikret

Rettslig erstatningsansvar for skade på gods under løft med kran eller truck, hjullaster og liknende maskiner, når løftet ikke er del av en frakttavle jf Vegfraktloven.

Forsikringssum fremgår av forsikringsbeviset.

Forsikringen er gyldig fra godset er plassert på/i løfteanordningen for umiddelbar oppstart av arbeidet.

Forsikringen opphører når godset er plassert på avtalt plass og frigjort fra løfteanordningen.

14.3 Forsikringen omfatter ikke

- Ansvar for skade som er forårsaket av godsets egen natur eller klimabetinget påvirkning.
- Ansvar for skade på emballasje.
- Kostnad for destruering av skadet gods.
- Straff eller bøter.
- Rentetap, tap av marked, innteksttap eller andre indirekte tap.

14.4 Egenandel

- Fremgår av forsikringsbeviset

15 Snøbrøyting og bruk av egen vinsj

15.1 Hva forsikringen omfatter

- Valgt forsikringsdekning er utvidet til å omfatte skader forårsaket av snøbrøyting eller bruk av egen vinsj.
- Skade på forsikret plog, skjær, fres og annet brøyteutstyr dekkes ved:
 - brann
 - utforkjøring eller velt med kjøretøyet
 - sammenstøt/kollisjon med annet kjøretøy eller gjenstander som ikke er del av veikonstruksjonen

15.2 Forsikringen omfatter ikke

- Vedlikehold eller slitasje